

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 8

90. ÅRGANG

29. APRIL

1978

AV INNHOLDET:

CISTERCIENSERNE I NORGE	S. 2
HJEM OG KLOSTER, KATARINAHJEMET 50 ÅR	S. 6
JOHANNA SCHWÄRZ DIKT	S. 9

NESTE NUMMER KOMMER 13. MAI 1978

CISTERCIENSERNE I NORGE

Et av kirkehistorikernes velkjente temaer har vært tesen om munkeordenens forfall. Knappt er ordenen grunnlagt og utbredt så heter det at den opprinnelige strenghet svekkes, idealene forfaller og misbrukene sniker seg inn. En kan bare forundre seg over at så mange ordenssamfunn, tross alt, overlevet og har klart å holde seg frem til våre dager.

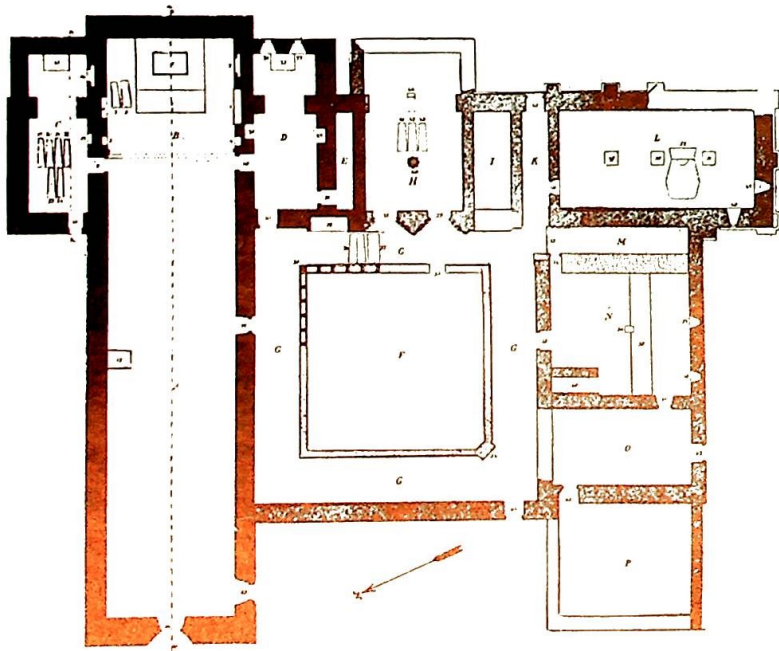
Dette bilde bekreftes spesielt når det gjelder cistercienserordenen. Den får sitt store oppsving under *Bernhard av Clairvaux* (1090—1153), men allerede før hans død får vi høre at tingene ikke lenger sto så godt til blant munkene, og etterpå setter nedgangen inn. Til støtte for dette syn, henviser en gjerne til juridiske tvistemål og overtredelser av ordensstatutter, dvs. slike ting som setter spor i kildematerialet, mens det normale, regelbundne klosterlivet knapt etterlater seg kommentarer.

En av de interessante kjensgjerninger som fremgår av Arne Odd Johnsens nye bok, *De norske cistercienser-klostere, 1146—1264, sett i europeisk sammenheng*, er hvor godt ordenen fungerte over et lengre tidsrom, tross urolige forhold her i Norge og den svære avstand til generalkapitlet i Cîteaux. Misbruk var det nok. Det var nesten unngåelig, og ordensstatutene røper at nettopp de små norske klostre var særlig utsatt fordi de var utilgjengelige og vanskelige å visitere. Men det virker som om våre tre hovedklostre — de hus som var grunnlagt innenfor det vi i dag kaller Norge, nemlig Lyse, Hovedøya og Tautra — gjennom det meste av tiden fylte sin rolle både som klostresamfunn og som kulturbærere, og skjøttet i tillegg en ganske livlig handelsvirksomhet og gårdsdrift. Hvert av de tre kloster lå strategisk plassert i nærheten av en av Norges hovedbyer — Hovedøya

ved Oslo, Lyse ved Bergen og Tautra ved Trondheim. Stadig hører vi om munkes som får ærefulle oppdrag av konge og stormenn, av pave og biskoper. På reise er de uavladelig. Akkurat hvor strengt kontemplativt livet kan ha vært innenfor murene er ikke godt å si. Men en kan minne om at Bernhard selv klarte — viktignok med adskillig retorisk beklagelse — å forbinde en betydelig forfatter- og forkynnervirksomhet, et nesten Bjørnsonsk engasjement i tidens teologiske og politiske debatt, en utstrakt reisevirksomhet, med kontemplasjonens krav, klosterstabilitet, og et strengt asketisk liv. Som så meget annet i middelalderen, virker også det forbausende på oss.

Arne Odd Johnsen har lenge be-fattet seg med de norske klostres historie i middelalderen. Tidligere har han blant annet skrevet om *Grunnleggingen av klosteret på Hovedøya* (trykt i *Oslo bispedømme 900 år*). Den nåværende avhandling er en sterkt utvidet fremstilling av et foredrag han holdt i Det Norske Videnskaps-Akademi i januar 1976.

Arne Odd Johnsen konsentrerer seg her først og fremst om Lyse klostres historie. Det er for så vidt naturlig fordi det var Lyse som først ble grunnlagt og fordi klosteret også i tiden fremover kom til å spille en ganske betydelig rolle i lands-sammenheng. Det var en av veteranene fra Fountains-klosteret, abbed Ranulf, som sommeren 1146 ble sendt til Norge for å grunnlegge et datterkloster. Det skjedde altså mens Bernard av Clairvaux ennå var i live og hans ånd har utvilsomt preget Lyse. Moderklosteret, Fountains ble nydannet etter

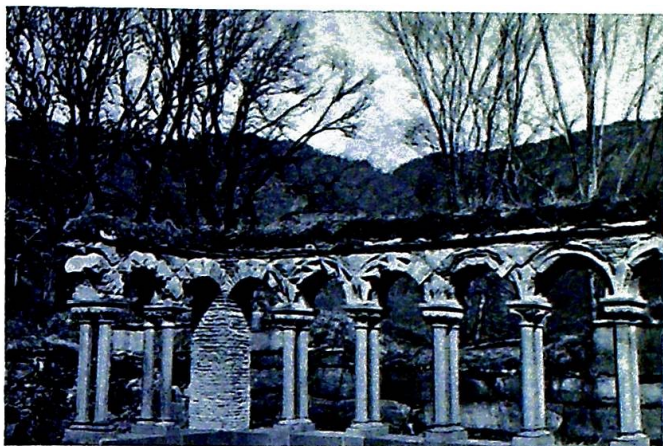

De fleste cistercienserklostre i middelalderen var bygget over samme grunnplan. Her Lyse kloster.

Clairvaux' forbilde som «avtrykket etter seglet», og den samme ensrettethet som karakteriserte hele ordenen, har nok sikret at tradisjonen ble holdt ved like også i Norge.

Som tittelen sier, betrakter forfatteren de norske cistercienserklostres historie i nasjonal og europeisk sammenheng. Det er for så vidt originaliteten i dette arbeide at en langt bedre enn før får øyene opp for klostrenes funksjon i samfunnet og for deres politiske betydning også utenfor landets grenser, i forhold til konge, keiser og pave. Avhandlingens fem kapitler danner i virkeligheten fem små historiske studier hver for seg: I — *Biskop Sigard av Bergen og grunnleggingen av Lyse kloster*; II — *Cistercienserne og erkebiskop Eysteins holdning til paveskismaet 1159—1177*; III — *Lyse og de norske cistercienserne i tiden fram til 1210*; IV — *Lyse kloster i brennpunktet (1210—1230)* og V — *Cistercienserne i Norge fra 1230 til ca. 1264*. Helt til slutt i boken er gjengitt i kritisk utgave den eldste beretning om grunnleggingen av Lyse, foruten 24 statutter av interesse for Norge og Den norske kirkeprovins, utdrag (latinsk tekst og norsk versjon) av Canivez' store åttebinds utgave av Cistercienserordenens generalkapitelstatutter, 1116—1786. Ved å gjengi disse statuttene samlet i lett tilgjengelig form, gjør Arne Odd Johnsen norske forskere en virkelig tjeneste (Canivez' utgave finnes for eks. ikke på Universitetsbiblioteket i Oslo). Det bør imidlertid tilføyes at datering av de enkelte statutter hos Canivez er noe usikker, hvilket igjen gjør deres anvendelse temmelig farefull i en kronologisk sammenheng. Vi trenger for lengst en revidert utgave av Canivez' arbeide.

Det er nå mer enn hundre år siden Chr. Lange utga sin «*De norske Klosters Historie i Middelalderen*». Det var å håpe at Arne Odd Johnsen med tiden kunne erstatte dette foreldete verk med en ny, saklig og vel-dokumentert fremstilling av vår middelalderske klostertradisjon, som har samme kvalitet som dette arbeid.

Søylegang fra Lyse kloster.

Arne Odd Johnsen, *De norske cistercienserklostre 1146—1264, sett i europeisk sammenheng*. Universitetsforlaget 1977, Oslo-

Bergen-Tromsø. (Det Norske Videnskaps-Akademi, II. Hist.-Filos. Klasse. Avhandlinger, ny serie no. 15.)

REDAKSJONELT:

Katolsk-Luthersk Forum

Som kjent ble et felleråd for kirker i Norge opprettet i fjor, uten katolsk medlemskap. En del lutherske kristne finner dette for galt, og «Vår Kirke» kan fortelle, at sogneprest Sven Oppegaard, Hamarøy har tatt opp tanken om opprettelsen av en fast arbeidsgruppe med offisielle representanter for Den norske kirke og Den katolske kirke i Norge. Tanken har fått tilslutning av fremtredende ledere i Den norske kirke, og professor Nils E. Bloch-Hoell har bedt biskop Andreas Aarflot ta et initiativ på kirkens vegne i denne saken.

Bloch-Hoell tenker seg et organ som kan drøfte felles problemer overfor de offentlige myndigheter. Gruppen bør også omfatte teologer fra begge kirker, og studiegrupper bør opprettes, sier han. «Den pågående tilnærming mellom lutheranere og katolikker internasjonalt gjør (tanken) stadig mer påtrengende», skriver Vår Kirke. (Se også «Av pressen» s. 12.)

Kommer en slik invitasjon fra Den norske kirke, bør Den katolske kirke akseptere. Arbeidsgrupper er kostbare i tid og krefter. Skal det formuleres felles uttalelser, krever detalj-formuleringer uforholdsmessig stor møy. Likevel kan et felles organ hjelpe det norske kristenfolk å lære den katolske kirke å kjenne. De misbruk som førte til Luthers reformasjon er nå avskaffet, og paven og Maria hindrer ikke vår kirke i å være evangelisk. De «misbruk» som stadig finnes, er slike som alltid vil finnes der det er mennesker, og som vi strever med å overvinne — vår kirke betrakter seg som «semper reformanda», alltid moden for reform.

Ved å fremlegge sine synspunkter, kan våre i troen adskilte kristne brødre og søstre hjelpe oss å reformere riktig.

MALTESER-RIDDERNE VENDER SEG TIL AFRIKA

Av Derek Kinnane

De som ikke vet noe særlig om Ridderne av Malta, er tilbøyelige til å betrakte dem som en slags snobbete klubb for europeisk katolsk adel som

også driver et ambulanskorps. Faktum er at Johannitterordenen av Jerusalem, Rhodos og Malta er og gjør mye mer.

Riktignok er ordenen bare for katolikker og har sterk tilknytning til Vatikanet, men ikke alle ridderne er av adelen, hverken den europeiske eller annen. Det finnes også sorte riddere fra Afrika og Filippinene så vel som noen i Nord- og Sør-Amerika. Og selv om ridderne i flere land driver ambulansetjeneste, er dette bare en liten del av denne ordens verdensomfattende medisinske aktivitet.

Den første sorte ridder.

Ordenen ble startet av munkene som drev et sykehus i Jerusalem for pilgrimer, sier Léon-Louis Boissier-Palun, som er jurist og diplomat, født i Benin (tidligere Dahomey). Han deltok i UNESCOs runderbordkonferanse i juni 1977 om «utfordringen i år 2000».

Nå, ca. 900 år etter den første start, er medisinsk tjeneste fortsatt en av ordenens viktigste oppgaver, og i Afrika utvides den stadig, sier Boissier-Palun, som ble den første sorte Ridder av Malta da han sluttet seg til ordenen i 1963.

Foruten sykehustjeneste utviklet de også militærtjeneste, og munkene ble en orden av riddere som fikk stor makt og innflytelse både i Middelhavslandene og ellers i Europa hvor medlemmene bodde.

Ridderne vant betydelige seire både til lands og til sjøs, men de led også nederlag. I 1291 flyttet de fra Det Hellige land til Kypros, derfra til Rhodos i 1308, til Malta i 1530 og til sist til Italia. Dette var en følge av Napoleons erobring av Malta i 1798, som gjorde slutt på ordenens militære makt. Men riddertradisjonen er fremdeles levende i dag, som Boissier-Palun uttrykker det: «Ordenen blander seg ikke opp i kriger, men i følgene av kriger, for å lindre sivilbefolkningens lidelser».

Hjelp uansett farge eller religion.

— Under Biafra-krigen som begynte i 1967, sendte ordenen en gruppe hjelpere med fly, som landet på meget vanskelige steder, for å bringe

LITURGISK KALENDER

APRIL:

30. 6. påskesøndag. Ap. gj. 8, 5—8. 14—17. 1 Peter 3, 15—18. Johannes 14, 15—21.

MAI:

1. Josef, arbeideren. 1. Mosebok 1, 26—2, 3. Matteus 13, 54—58.
2. Ferial, eller Athanasios. Ap. gj. 16, 22—24. Johannes 16, 5b—11.
3. Filip og Jakob, apostler. 1. Kor. 15, 1—8. Johannes 14, 6—14.
4. KRISTI HIMMELFART. Ap. gj. 1, 1—11. Efes. 1, 17—23. Matt. 28, 16—20.
5. Ferial. Ap. gj. 18, 9—18. Johannes 16, 20—23a.
6. Ferial. Ap. gj. 18, 23—28. Johannes 16, 23b—28.
7. 7. påskesøndag. Ap. gj. 1, 12—14. 1. Peter 4, 13—16. Joh. 17, 1—11a.
8. Ferial. Ap. gj. 19, 1—8. Johannes 16, 29—33.
9. Ferial. Ap. gj. 20, 17—27. Johannes 17, 1—11a.
10. Ferial. Ap. gj. 20, 28—38. Johannes 17, 11b—19.
11. Ferial. Ap. gj. 22, 30; 23, 6—11. Johannes 17, 20—26.
12. Ferial, eller Pancratius, martyr. Ap. gj. 25, 13—21. Joh. 21, 15—19.
13. Ferial. Ap. gj. 28, 16—20. Johannes 21, 20—25.
14. PINSE. Ap. gj. 2, 1—11. 1. Kor. 12, 3b—7. 12—13. Johannes 20, 19—23.
15. Ferial. Jakob, 12—8. Markus 8, 14—21.
16. Ferial. Jakob 1, 12—18. Markus 8, 14—21.

mat og medisiner til ikke-kjempende, sa han. — Dette ble gjort på en slik måte at de stridende parter aldri kunne anklage ridderne for å være på parti. De opprettholdt tradisjonen at de skulle hjelpe uansett farge, religion eller hvilken side man var på.

Ridderne hjelper også ved naturkatastrofer, som ved den store flommen i Bangladesh og den langvarige tørken i Sahel i Afrika i begynnelsen av 70-årene. Boissier-Palun deltok selv i operasjoner i Niger, Øvre Volta og Senegal for å skaffe mat til de mest avsidesboende innbyggerne. De brukte først fly, så biler for å transportere matvarene til byer og landdistrikter. Noen ganger brukte de også fallskjermstøp.

Ridderordenen driver også — foruten sykehus og medisinsk tjeneste — forsknings- og opplærings-sentre, hvor de lærer opp lokalbefolkningen og selv bare har en hånd med i administrasjonen. Ordenen er aktiv i 64 land over hele verden. «Det mest imponerende enkeltprosjekt er etter min mening forskningsinstituttet for spedalskhet i Dakar, som er internasjonalt fremstående og inntil november 1977 ble ledet av dr. Jean Langguillon som er en Malteserridder», sa Boissier-Palun.

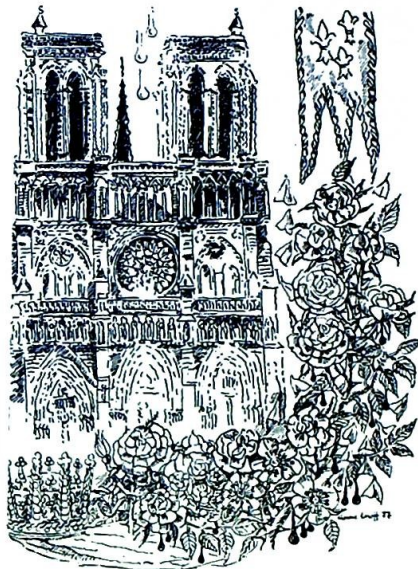
I Europa har ordenen kurser i Frankrike og Italia for unge leger fra u-land. Den gir stipendier og finansierer en spedalskavdeling ved St. Louis Hospital i Paris.

Internasjonalt samarbeid og anerkjennelse.

Ridderne samarbeider med flere av FNs særorganisasjoner som UNESCO (FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur), UNICEF (FNs barnefond) og WHO (Verdens helseorganisasjon). Boissier-Palun har selv vært medlem av UNESCOs arbeidsutvalg.

Hvilke filantropiske prosjekter som skal settes i gang og hvilke nasjonale organisasjoner som skal påta seg arbeidet, blir bestemt på generalforsamlinger som ridderne holder annet hvert år i hovedkvarteret i Palazzo Malta i

Med dugg på gullbrillene

«Byen er som et stort smykke av elfenben, festet til elvens lysegrønne bånd. Og i elven ligger to øyer. På den ene reiser seg en veldig katedral. Langs murene renner rød esøy som blod, og fasaden er dekket av helgenrekker.»

Anne-Lise Knoff har sett på vår kulturs skolehistorie gjennom gullbriller og nedtegnet den i ord og bilder. Boken er utgitt på Dreyer forlag.

Hun tar utgangspunkt i oldtidens greske have, og skildrer ifølge forlagsreklamen «de viktigste nedslagene i menneskehetens pedagogiske historie» frem til våre dager, hvor den saft-

fulle naturblomst er blitt til papir. Hun beskriver bl. a. klosterhaven — katedralskolen og Thomas, han fra Aquino, og læreren fra Blåklokkerud, omgangsskolelæreren med Luthers katekisme og Pontoppidans forklaringer.

Stilen er likesom hennes tegninger impresjonistisk: detaljrik og full av kruseduller, mens hovedmotivet er lett synlig. Mens disse egenskaper kan gjøre bildet rikere og mer interessant, vil de gjøre en tekst uklar, gjøre leserens gullbriller temmelig duggete. Denne stilsvingning — fra poetisk prosa til prosaisk poesi — går igjen i hele boken og er et stort minus og et dessverre. For innimellom er det mange vakre og utsøkte beskrivelser og formuleringer, dessuten usedvanlige og slående iakttagelser. At det også innimellom finnes merkelige påstander som for eksempel den siste i forordet: «Noen liker ikke å gå på skole, men må gå der likevel/ — de er rett og slett/ mennesker», er beklagelig. Det er også synd at forfatteren ikke har vært i Rudolf Steiners blomstrende skolehave.

Marianne Gunnarsjaa.

Anne-Lise Knoff: Sett gjennom gullbriller; glimt av skolens historie i ord og tegninger. Dreyer 1977.

Roma. Ordenen har i alt ca. 9 000 medlemmer. Ordenen er anerkjent av 40 regjeringer som den har diplomatiske forbindelser med.

Ridderne avlegger forskjellige løfter, bl. a. om fattigdom, kyskhed og lydighet. De gir da all sin fortjeneste

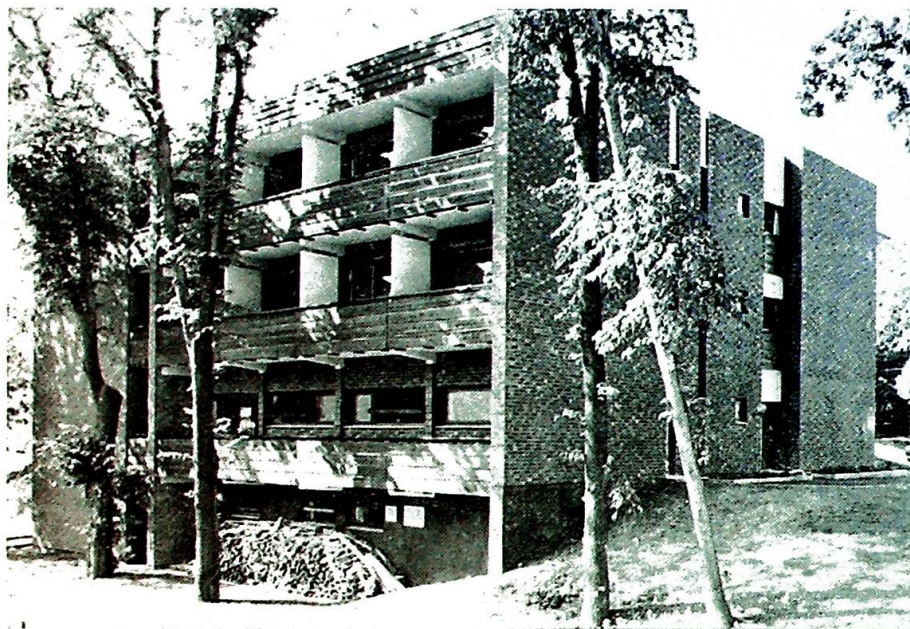
til ordenen, og alt de eier blir stilt til ordenens disposisjon.

En del riddere fortsetter sitt vanlige daglige liv, mens noen frivillig melder seg til krevende og til dels risikable oppgaver i marken.

(Nytt fra UNESCO)

HJEM OG KLOSTER

Sankta Katarinahjemmet 50 år

Katarinahjemmet idag.

Den 22. mai er det 50 år siden dominikanerinnene på Katarinahjemmet kom til Oslo. De fire første søstre var alle franske, og de kom fra sin kongregasjons hovedhus like ved Paris. Her i Oslo fant de sitt hjem i Gjørstadgaten på Majorstua — ikke langt fra dominikanernes kloster. Der skapte de et hjem for unge piker, og sammen med dominikanerne skapte de et katolsk miljø der mange fant sitt åndelige hjem.

Søstrene bor fremdeles på samme sted, men mangt er forandret. Den gamle idyllen er blitt en god del modernisert, for Katarinahjemmet har vokst, og søstrenes arbeidsoppgaver er blitt stadig flere og mer variert. I anledning av jubiléet har ST OLAV besøkt Katarinahjemmet for å snakke litt med søstrene.

Ved et jubileum faller det naturlig å se tilbake til dengang da —, og vi spør hva som skjedde i mai 1928.

— Det som skjedde, var at fire franske dominikanerinner kom til Oslo for å skape et hjem for unge piker. De må ha vært forferdelig spent og sikkert litt engstelige for det ukjente. Men da de fikk se pater Béchaux som kom for å møte dem på båten, var det ukjente ikke så ukjent lenger. De hadde brødre her som ventet dem og ville hjelpe dem.

— Hvem var disse brødrene?

— Foruten pater Béchaux var det pater Lutz og pater Vanneufville, og alle tre hadde gjort det de kunne for å forberede søstrenes komme. De hadde til og med funnet hus til dem, en landleig idyll ikke langt fra deres eget kloster i Neuberggaten. Søstrene bodde forresten der de første dagene til de hadde fått huset i Gjørstadgaten så noenlunde i stand. Jo, det var et virkelig vennskap mellom brødrene og søstrene helt fra begynnelsen.

— De første søstrene var jo franske. Vil det si at man snakket bare fransk her på Katarinahjemmet?

— Naturligvis ble det mye fransk. Søstrene hadde lært en del norsk før de reiste fra Frankrike, og Katarinahjemmet fikk med en gang både norske pensjonærer og norske kall. Før utgangen av 1928 var to unge norske piker reist til novisiatet i Frankrike, og blant de 6 første pensjonærene var det en som snart skulle følge etter. Det var sr. Marie Catherine. Da hun og sr. Mary Reginald kom hjem etter endt utdannelse, fikk huset et mer norsk preg. Denne utviklingen har fortsatt siden, og det er naturlig, siden vi lever og arbeider i Norge. Men vi har fremdeles franske søstre. Uten dem ville det blitt både trangt og fattig hos oss.

— Lever noen av de første søstrene?

— Av de aller første er det bare én i live, og hun lever i Frankrike. Men sr. Marie du Christ, som kom i 1930, er sammen med sr. Mary Reginald og sr. Marie Catherine fremdeles med på å gi huset karakter.

HJEM.

— Sigrid Undset var jo ofte her på Katarinahjemmet. Hvordan var hun blitt kjent med huset?

— Hun var medlem av styret for det aksjeselskapet som gjorde det mulig å skape Katarinahjemmet. Dominikanerne hadde hun kjent i mange år, og hun var ivrig for å få dominikanerinner til landet. Allerede en måneds tid etter at søstrene var kommet, besøkte hun dem, og snart var hun en stadig gjest på Katarinahjemmet. Hun interesserte seg levende for søstrenes arbeid og var en trofast venn av huset. Siste gang hun

bodde hos oss, var sommeren 1947, da hun arbeidet på boken om Caterina av Siena. Men sky som hun var, syntes hun nok at huset etter hvert ble for stort.

— Ja, når begynte det å vokse?

— Med én gang. Det lå tre trehus på eiendommen, og søstrene hadde først bare en del av det største. I begynnelsen av 1930-årene hadde de måttet ta i bruk alle tre husene, og plassen begynte igjen å bli knapp. Pensjonærflokken vokste stadig, og søstrene ble også flere. Det var ingen vei utenom — et nybygg måtte til. I 1936 sto det ferdig, og 40 år senere ble to av de gamle trehusene erstatet av et moderne murhus. Det var ikke med lett hjerte vi rev de gamle husene, for med dem forsvant mange gode minner. Vi har jo alltid villet at Katarinahjemmet skulle være et virkelig hjem, et sted der man kunne trives. For mange unge har Katarinahjemmet dessuten vært det første møte med katolsk tradisjon og klosterliv, og vi har ønsket at de skulle få en så riktig oppfatning som mulig av hva katolsk kristentro er. Slik har vel huset også hatt en økumenisk funksjon.

Men Katarinahjemmet var mer enn et hjem for unge piker. Det ble snart stedet for mange forskjellige aktiviteter. Søstrene ga både religionsundervisning og språkundervisning, de arrangerte engelske og franske aftener, og «kirkekaffen» — den var også på Katarinahjemmet.

— Da kommer vi inn på samarbeidet med brødrene. Hvordan var det?

— Utmerket! De fulgte vårt arbeid med interesse og hjalp oss både med råd og dåd. Det sier mye at de kom hit hver uke og holdt foredrag — ett for søstrene og ett for pensjonærene.

Søstrene på sin side hjalp til i Neuberggaten. En fransk søster tok seg i mange år av sakristiet, og sr. Mary Reginald var i en årrekke bibliotekar og organist i St. Dominikus. De franske patrene var dessuten glade for å ha søstre som kunne hjelpe dem med norsken! I det hele er det tydelig at patre og søstre utfylte hverandre,

og sammen skapte de et miljø omkring St. Dominikus kirke som tiltrakk mange. Dette samarbeidet har fortsatt i alle år siden, i skiftende former og på forskjellige områder — alt etter behov og muligheter.

Søstrenes virksomhet utenfor huset er også blitt stadig større og mer variert etter hvert som vi er blitt flere, men fremdeles er det nok religionsundervisningen som inntar første-plassen.

KLOSTER

Men Katarinahjemmet er først og fremst et kloster og har alltid vært det. De søstrene som grunnla Katarinahjemmet, kom fra et rikt og levende klostermiljø, og selv om de kom for å «gjøre» noe, var det ut fra dominikanerordenens grunntanke at det man mottar i sitt liv med Gud, skal gis videre til andre. Men skal man ha noe å gi, må bønnen være

sentrum i ens liv. Dette var en selvfølge for de første søstrene, og de tok straks fatt på å skape et fullverdig klosterliv. Denne linjen er aldri blitt brutt, og i dag er det naturlig å nevne arbeidet med liturgien. Det begynte med oversettelsen av lesningsene til den stille uke i 1965, og siden har en gruppe søstre fortsatt arbeidet med å oversette tidebønnene til norsk. De har greid å lage en sangbar utgave av Davidssalmene, og pater Thoralf Norheim har satt musikk til. I en ti års tid har vi kunnet glede oss over å be vår korbønn på norsk, og en enda større glede har det vært at stadig flere får del i denne rikdommen.

— Der er altså både kontemplative og aktive. Skaper ikke det spenninger?

— Naturligvis. Men det dominikanske liv leves nettopp i dette spenningsfeltet mellom kontemplasjon og aksjon, mellom bønn og arbeid, og her

Sigrid Undset sammen med husets første priorinne, sr. Marie des Anges.

må hver enkelt finne sin balanse. Vi er jo ikke like.

— Og nå skal dere feire jubileum?

— Ja, og det er på sett og vis godt med slike milepeler. De får oss til å tenke, til å se bakover, men også til å se på nåtiden, på hva vi er og hva vi gjerne ville være.

Dessuten er et jubileum en fin anledning til å samle gamle og nye venner. Lørdag 20. mai er pensjonærenes dag, og vi har sendt ut et par hundre innbydelser. Søndag 21. er det åpent

hus her etter høymessen i St. Dominikus, og da er alle velkommen — prester, søstre og legfolk.

— Fremtidsplaner?

— De får ligge i Guds hånd. Til nå har det vært kontinuiteten som har preget vårt arbeid. Det har ikke vært noe brudd, bare utvidelse av virkefeltet, men vi vet jo ikke hvordan det blir i fremtiden. Vi kan bare gjøre som vårt forbilde Katarina av Siena — leve vårt liv i Gud, så vi får styrke til hver dags oppgaver.

Søstrenes barnehage på Eikeli skal fortsette.

KARL BORROMEUS-SØSTRENE FORLATER OSLO

For å styrke sitt arbeid i Molde, Ålesund og Kristiansund, vil Karl Borromeus-søstrene oppløse sin kommunitet i Bærum. Søster Helene van der Linden vil bli i Bærum og lede barnehagen på Eikeli, og søster Kristin Laagland fortsetter å arbeide hos

franciscanerne på Enerhaugen. To eldre søstre vil etter eget ønske reise tilbake til sitt fødeland Holland.

Maristpatrene har kjøpt søstrenes hus på Eikeli, hvor de vil få anledning til å leve et mer virkelig kommunittetsliv enn de hittil har hatt.

TEOLOGER APPELLERER FOR MCNEILL

Dette brevet som ber om rett saksbehandling for pater John J. McNeill s.j., ble sendt til Kardinal William Baum, formannen for den amerikanske bispekonferansens kommisjon for Troslæren, til den apostoliske delegat i U.S.A. Jean Jadot, og til kardinal

Franjo Seper, prefekt for Kongregasjonen for Troslæren, Roma.

Kongregasjonen for Troslæren forbød nylig John McNeill, forfatteren av «The Church and the Homosexual» å tale offentlig om seksual-etikk. Kon-

gregasjonen ba også *utgiverne* fjerne det offisielle «imprimi potest» fra fremtidige utgaver av boken. Under tegnede teologer vil gjerne komme med vår reaksjon på denne beslutningen.

Kirken er kalt til å forsvare sine medlemmers rettigheter; rettfærd er kirkens sak. Hvis denne påstand trenger å bevises, gir Vatikan II og bispesynoden i 1971 bevis. *Erklæringen om Religionsfrihet* sier: «Sannheten tvinges igjennom bare i kraft av sin egen sannhet.» Konsilet taler til Regjeringene om den samme sak, og insisterer på at «menneskets frihet må respekteres så langt som mulig og bare begrenses når, og så langt, det er nødvendig.» Konsilet fortsatte med å be om at «enhver form for tvang ... må utelukkes.» Når man setter grenser, må dette gjøres «i samsvar med juridiske normer». «Likheter for loven» understrekes som del av det felles gode, og diskriminering i rettssalen fordømmes.»

Med slike uttalelser mener vi, at kirken simpelthen følger Jesu eksempel; Skriften sier om Ham: «Det knekkede rør skal han ikke bryte.» (Matteus 12:20). Han sa til sine disipler: «Kongene rår som herrer over sine folk ... men jeg går som en tjener blant dere.» (Lukas 22, 25, 27.)

Vi mener at Kongregasjonen har sett bort fra disse konsiliære og bibelske normene i John McNeills sak. Dette er å snu opp ned på tingenes rette orden; før kristne myndigheter insisterer på menneskerettigheter i samfunnet, må de respektere disse rettighetene i kirken. Kirken er kalt til å overgå den rettfærd som finnes i samfunnet forøvrig.

Idag er rett saksbehandling vesentlig. En detaljert skreven liste over anklagepunktene må forelegges den anklagede; Hans/hennes rett til å høres og å forsvares, må garanteres. Dessuten har Kirken skrevet i sin lov, at man først skal advares mot en handlemåte. (Kanon 2306). Forfatteren har ikke mottatt noen annen advarsel enn den pålagte straff.

Man har utvilsomt sett bort fra normene for rett saksbehandling i John

Opp alle jordens bundne kristne!

Johanna Schwarz skriver om fangen i våpenhuset, det forteller allerede tittelen på boken oss — *Fånge i vapenhus*. Men for undertegnede er denne boka like mye om den utfridde, den som har brutt ut. I hvertfall om mulighetene og ressursene vi har til å klare det. Og ressurser har vi, det viser Johanna Schwarz oss klart. «Alle kombinasjoner er spenningsfylde», sier hun. Spenningsfylt kan også bli meningsfylt. Men hvordan? Ved å oppleve at møtesettingene og det stadige arbeid med å forsøke å løse dem eller prøve å forene dem i en etterhvert mer behersket balansegang — at dette kan gi oss ikke bare en viss harmoni i det uharmoniske, men også en voksende innsikt i oss selv og verden rundt oss.

McNeill's tilfelle. Derfor ber vi om at Biskopenes teologikommisjon (i USA) møtes med noen av oss så snart som mulig, for å behandle dette alvorlige brudd på rettferdigheten og hvordan det kan rettes på.

Ærbødigst,

Gregory Baum, St. Michael's College,
University of Toronto

Elisabeth Carroll, R.S.M., Center of
Concern, Washington D.C.

Charles Curran, Catholic University
of America

Margaret A. Farley, R.S.M., Yale
Divinity School

Daniel C. Maguire, Marquette Univer-
sity, Milwaukee

Richard McBrien, Boston College

Richard A. McCormick, s.j., George-
town University

Harry McSorley, St. Michael's College,
University of Toronto

Christopher Mooney, s.j. University of
Pennsylvania

Gabriel Moran, F.S.C., Boston College

Luke Salm, F.S.C., Manhattan College.

(The Ecumenist, nov./des. 1977)

En slik innsikt sitter Johanna Schwarz inne med. Og gjennom arbeidet med å forene «allt som vi måtte forene / fastän det nästan inte går» har hennes språk blitt slipt og kvasset. Hun skriver klart. Sjeldent klart for å være både politisk og kristen skribent, som vanligvis ikke særmerker seg ved det. Det gjør Johanna Schwarz.

Boka er bygget opp etter messens liturgi. Men dette er diskret antydning. Den nøyer seg altså ikke med å tale til katolsk kristne. Forfatteren åpner med en brevveksling mellom henne selv og en kristen medsøster som også er marxist-leninist. Brevnes tema er det mange av oss som sliter med: hvordan forene vårt kristne engasjement med det politisk sosialistiske. Diktenes tema favner langt videre enn brevenes. Alle kan oppleve noe i dem, uansett politisk tilhørighet. Johanna Schwarz' åpenhet og store selverkjennelse gjør diktene til sterk lesning. Et tema som knytter seg til åpningstemaet i brevene, er outsideren, samaritaneren, heksen. Det å ikke høre til noe sted eller også å høre litt til flere steder, å være en som må forene to (eller flere) temmelig uforenlige sider utenfor såvel som innenfor seg selv. Det må vi alle, mer eller mindre. Diktet Samaritan Power tar for seg denne problematikken og oppfordrer i diktets siste strofe til en positiv holdning: «Ja, vi är samariter! / Så låt oss vara stolta och glada! / Gud ser på oss. Låt oss möta hans blick / Han skyddar och bevarar / oss och våra speglar.»

Dette fører oss over til et annet sentralt tema. Gleden. Gleden som middel til å komme videre med møtesettingene og problemene, så paradoksalt det enn lyder. Gleden som kan få oss ut av mørke og depresjon, ufruktbar grubling og skyldfølelse. Også noe de fleste av oss er fortrolige

med. Men hør bare hva Gud sier i diktet *Förlåtelse*: «För din skull — / för att hjälpa dig se / rullade jag stenen från min grav. / Varför går du där ännu som en Sifyos / och forsöker rulla den tillbaka? När tänker du lyfta / blicken jag gav dig — / och glädjas med mig?»

Hele tiden er Kristus nær. «Kristus — denna stavelse, kortare än / en sekund av tidens mått.» Kristus — «han som ni söker där har sökt er först.» «Kristus — så fort är det sagt. / Men det är ljuset.» Her møtes vi alle. Kristus forener.

Vinträdets grenar
kan växa åt var sitt håll
så långt
som öster från väster.

Närmast sitt feste
är de
varandra närmast.

Johanna Schwarz:
Fånge i vapenhus.
Oslo, Eget forlag, 1977.

Brett Borgen

RIKSKONSERTENE ARRANGERER KIRKEKONSERT

En kirkekonsert med tittelen «Ja, bi på Herren», ved Brett Borgen, resitasjon, Kåre Nordstoga, orgel, og Kirsten Theisen, sopran, ble i april fremført i Sande Kirke og Ullern Kirke, og vil antagelig gjentas forskjellige steder i Norge i Rikskonsertenes regi. Musikken er av Bach og Händel, tekstene fra Bibelen og fra Brett Borgens «Dualoger med Vår Herre» og «For at vi skulle kjenne deg.»

film:

«JULIA»

At «Julia» dro av gårde med 3 Oscar, kan vel neppe forbause noen. Her møter vi såvel regi som skuespillerkunst av sjelden kvalitet. Filmen er kalt en «kvinnofilm», hva det nå måtte være annet enn å handle om kvinner. For det ekstraordinære er vel ikke at det er kvinner som her viser idealisme, tapperhet og styrke — som om de skulle være menn??

Filmen leves gjennom Lillian Hellman og forholdet til venninnen Julia, men det er hele tiden Julia handlingen peker hen i mot. På samme måte som det var Julia som løp først under barndommens lek, som våget mer enn den yngre og mindre modige venninnen, og som satset livet for den sak hun kjempet for, aner vi allikevel Lillian hele tiden bak som en skygge. Filmen viser hvordan vennskap kan holde, trass i forskjell og avstand og mange års adskillelse, bare det er grunnfestet nok.

Dette er ingen «story» i vanlig forstand, hvis da ikke den historiske virkelighet er story nok. Vi er tilbake i perioden like før den 2. verdenskrig og opplever arbeiderklassens opprør flere steder i Europa.

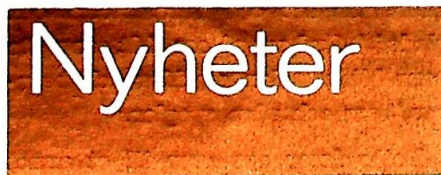
Filmen er bygget over et kapittel av Lillian Hellmans selvbiografi der vennskapet mellom henne selv og Julia blir tegnet for oss. De to fremragende skuespillere, Jane Fonda som Lillian og Vanessa Redgrave som Julia, lar oss leve med i fortettet spenning fra begynnelse til slutt, godt støttet opp av andre gode prestasjoner. Lillians venn som hun levde sammen med i 30 år, den eksentriske, men samtidig jordnære og humoristiske forfatteren Dash Hammett, spilles med varme av

Jason Robards som norske TV-seere for tiden stifter bekjentskap med gjennom lørdagsserien «Bak lukkede dører».

Regissøren Fred Zinnemann lar oss atter engang få bevis for hva han er god for. Gjennom tilbakeglimt fra de unge pikenes oppvekst, avtegner deres så forskjelligartede karakter seg for oss. Julia som kommer fra et amerikansk overklasse miljø, reagerer tidlig mot den sosiale urettferdighet hun møter. Hun drar til Oxford for å studere medisin, deretter til Wien for å fortsette studiene med Sigmund Freud, og her møter hun klassekampen på nært hold.

Lillian på sin side gjør endelig gjennombrudd som forfatter etter mange års hardt arbeid. Hun møter Julia igjen under et opphold i Europa, men en Julia skult i bandasjer og ute av stand til å gi annet enn et håndtrykk. Når de møtes igjen, er krigen i full gang, og det er nå Lillian får anledning til å gjøre Julia en tjeneste ved å smugle 50 000 dollars over grensen fra Frankrike til Tyskland. Penger som skal være bestikkelse for å få fanger ut fra nazistiske fengsler. Den lite modige Lillian er ikke særlig skikket for illegalt arbeid, men med sikkert instinkt føler hun at dette er det beste, og, vil det vise seg, det siste hun kan gjøre for venninnen. Spillet mellom Fonda og Redgrave er et samspill man vil huske. Kanskje savner vi av og til en forklarende bakgrunn som ikke kommer tydelig nok frem, men dette forkleiner ikke helhetsinntrykket.

Hvis «Julia» er en kvinnofilm, håper jeg vi får mange kvinnfilmer i tiden fremover. SMA

FN BER KAMBODSJA OM Å SVARE PÅ ANKLAGER

FNs Menneskerettighetskommissjon har vedtatt å be regjeringen i Kambodsja om å kommentere de beskyldninger som er reist om grove brudd på menneskerettighetene i landet.

Det var Storbritannia som reiste saken for Menneskerettighetskommissjonen. Den engelske representanten, Evan Luard, foreslo at kommisjonen skulle foreta en grundig undersøkelse av forholdene i Kambodsja. Han mente at de rapporter som er kommet om systematisk brutalitet og likvidering av tusenvis av mennesker ikke bare kan avfeies som rykter satt ut av flyktninger.

— Hittil, sa Luard, — har regjeringen i Kambodsja ikke engang gjort forsøk på å imøtegå anklagene. Heller ikke har den tillatt uavhengige observatører å slippe inn i landet. Menneskerettighetskommissjonen må nå gjøre en grundig undersøkelse av forholdene, og søke å innhente opplysninger fra alle troverdige kilder.

Menneskerettighetskommissjonen vil foreløpig ikke gå inn for en slik grundig undersøkelse, men har altså nøydt seg med å be regjeringen i Kambodsja om en forklaring. Storbritannia vil ta opp saken på nytt i neste sesjon av Menneskerettighetskommissjonen. (FN-fakta)

ERNESTO CARDENAL: SEND IKKE HJELP TIL NICARAGUA

Presten og dikteren Ernesto Cardenal, Nicaragua, ber om at all økonomisk hjelp og all utviklingshjelp til Somoza-regjeringen må opphøre. «Somoza-regjeringen er et av de forferdeligste diktaturer i verden,» sa han på en Amnesty International-konferanse. Familien Somoza har hatt makten i landet siden 1934 og eier en stor del av landets næringsliv. Særlig bondebefolkningen er utsatt for overgrep. Opprørske bønder sperres inne i konsentrasjonsleire eller myrdes, og deres enkle hjem blir brent ned. (Katolsk Kyrkotidning.)

FRELSESARMEEN FORESLATT TIL NOBELS FREDSPRIS

Medlemmer av Stortinget og nasjonalforsamlingene i Frankrike og Canada har foreslått frelsesarmeen til Nobels fredspris. Armeen er hundre år gammel i sommer, og har arbeidet i Norge i 90 år. (Kirkens Informasjonstjeneste)

ARGENTINAS BISKOPER BER OM FRIHET FOR POLITISKE FANGER

Sist i mars gikk den argentinske bispekonferanse inn for frigivelse av alle politiske fanger. I et brev til den argentinske statssjef General Jorge Videla, oppfordrer den til løslatelse av 8 000 fanger, hvis dom offentligheten ikke er blitt underrettet om. (KNA)

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

Spørsmål til Spørrespalten sendes til frater Kjell Arild Pollestad, O. P. Dominicans, 1, avenue Lacordaire, 31078 - Toulouse-Cedex, Frankrike, eller til St. Olavs redaksjon.

INTERKOMMUNION (forts.).

Det forekommer meg at flere katolske kristne oplever problemet med interkommunion som et privat samvittighets spørsmål og tar sine avgjørelser i overensstemmelse med det. Hvordan stiller Kirken seg til dette?

«Fersk» katolikk.

Jeg er overbeholdt om at de ikke-katolikker som går til katolsk nattverd gjør det i den beste hensikt, og det samme gjelder sikkert katolikker som deltar i protestantisk nattverd. De føler at fellesskapet er reelt gjennom troen på Kristus, og tror at deres holdning på lang sikt vil føre til forening mellom kirkene. De finner denne holdning helt i overensstemmelse med samvittigheten, og ser den som et uttrykk for kristen kjærlighet. Jeg har hørt flere protestanter gi uttrykk for at de ved å gå til katolsk nattverd «vil vise at de anser katolikken som likeverdige kristne»!

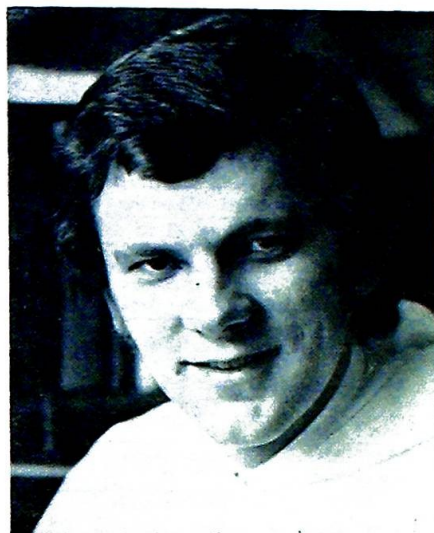
Men på tross av at denne holdning er velment og skjer i den beste hensikt, kan Kirken ikke anerkjenne den, blant annet av følgende grunner:

1. Det er ikke den enkeltes samvittighet som gir adgang til sakramentene, men Kirken selv. Vi kan ikke ifølge vår egen samvittighet bruke sakramentene som *midler* til å fremme våre egne hensikter, de være seg aldri så edle. Sakramentene kan vi utelukkende motta i Kirkens egen hensikt, dvs. den hensikt som ifølge katolsk tro er i overensstemmelse med Kristi innstiftelse. Men nattverden er fremfor noe annet et enhetens sakramente, som forutsetter enhet i tro og kjærlighet, og gjennom den Hellige Ånd forvandles denne enhet til en enhet i Kristus ved at vi forenes med ham i hans offer. Den

enhet med Kristus som nattverden skjenker, er en gave vi *mottar*. Vi kan ikke på egen hånd *bruke* nattverden for å skape en enhet vi mener er høyst påkrevet. Nattverden er ikke et *middel* til enhet, men en fullbyrdelse av den enhet som allerede foreligger. Kristus innstiftet ikke nattverden ved begynnelsen av sitt virke for å sveise disippelflokken sammen, men like før sin død, da de var forenet i tro og kjærlighet, og han som hadde andre hensikter var gått ut. De økumeniske arbeide må derfor bestå i å skape den enhet i tro og kjærlighet mellom alle kristne som er en forutsetning for at de kan feire nattverd sammen.

2. For at nattverden virkelig skal forbli et enhetens sakramente har Kristus innstiftet en egen tjeneste i Kirken, hvis oppgave det er å lede nattverdfeiringen og våke over Kirkens enhet. Denne tjeneste, som opprinnelig ble gitt til apostlene, er siden gått i arv til biskopene. Det er følgelig biskopen, assistert av prestene, som har ansvaret for at sakramentene feires i overensstemmelse med Kirkens hensikt. Derfor feires nattverden alltid «i enhet med vår pave Paul og vår biskop John Willem Gran», som det uttrykkelig heter i messens nattverdbønner. Dette innebærer at ingen katolikk kan gå til kommunion utenfor denne enhet, og at ingen ikke-katolikk kan delta i Kirkens nattverdfeiring uten tillatelse fra biskopen. Men som jeg tidligere har påpekt, gis slik tillatelse meget sjelden, nettopp som en følge av at nattverden *forutsetter* enhet i tro og kjærlighet.

Splittelsen mellom kirkene er et bedrøvelig faktum, og arbeidet for å gjenvinne den tapte enhet går langsomt. Ofte går kirkesplittelsen gjennom familier, og hindrer mann og hustru, eller søsken, i å gå til felles

nattverd. Hva gjør vi en slik situasjon? Noen tar saken i egne hender og går til kommunion etter eget for-godtbefinnende. En slik holdning er uakseptabel, og for en katolikk helt i strid med Kirkens syn. For det første representerer den en manglende troskap mot Kirken. For det annet kan en slik holdning skape splittelse innad i menigheten. For det tredje fremmer det på ingen måte enheten mellom de kristne at noen på eget initiativ først er illojale mot sin egen kirke og dernest kommuniserer ulovlig i en annen. På det sentimentale plan kan det for den enkelte være en løsning, men det vesentlige ved sakramentene er nå engang ikke det sentimentale, men det reelle. Så lenge der er en reell splittelse mellom kirkene har derfor en slik «interkommunion» ingen mening.

Etter hvert som smerten over splittelsen brer seg blant stadig flere kristne, vokser også viljen til enhet, og dermed også viljen til å oppgi gamle posisjoner for å komme de andre i møte. Vi er allerede kommet et godt stykke på denne vei, og med den Hellige Ånds hjelp vil vi kanskje engang nå frem til målet: at vi alle kan være ett. Inntil så skjer kan vi intet bedre gjøre enn å forbli trofaste mot vår kirke, og søke å åpne våre medkristnes øyne for splittelsens tragedie. De som i utålmodighet lager sine egne løsninger bidrar bare til å sinke denne utvikling. Ydmykhet og tålmod er en forutsetning for enhet.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille- messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.:	18.30	
	sønd.:	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.:	19.00	
	sønd.:		11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien		10.00	
<i>Florida kapell</i>		19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsengt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	lörd.:	18.00	
	sønd.:		11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.:	18.00	
	sønd.:		11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.:	18.00	
	sønd.:		10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
		19.00	
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.:	17.00	
		19.00	
	sønd.:	8.30	11.00
		9.30	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.:	18.00	
	sønd.:		11.00
<i>St. Elisabethostrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelasers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Av pressen

BISKOP AARFLOT BER OM FELLESRÅD MED KATOLSK DELTAKELSE

Behovet for et felles kirkeråd i Norge hvor også den romersk-katolske og den ortodokse kirke er med, ble lørdag drøftet under avslutningen av en to dagers konferanse i Oslo arrangert av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Møtet behandlet hvordan Den norske kirke har fulgt opp anbefalingene fra de to siste generalforsamlinger, Kirkenes Verdensråds i Nairobi 1975 og Det Lutherske Verdensforbunds i Dar es-Salaam siste sommer.

Arbeidet for kirkens enhet i nasjonalt og globalt perspektiv sto sentralt på begge verdensmøtene, men videreføringen på lokalplanet i norske menigheter reiser problemer, som ofte kan bidra mer til splittelse enn til enhet, ble det hevdet. Satt på spissen, er den økumeniske situasjon her i landet et spørsmål om i hvilken av de to bønneukene i januar man skal be i, den økumeniske uken eller allianseuken.

Formannen i Mellomkirkelig råd, biskop Andreas Aarflot som ledet konferansen, pekte på at en rekke land har nasjonale kirkeråd hvor alle trossamfunn er med. Noe tilsvarende har vi ikke i Norge, og behovet melder seg med økende styrke etterhvert som arbeidet for større forståelse mellom kirkesamfunnene gjør fremskritt internasjonal.

Både muligheten for at den romersk-katolske kirke skal anerkjenne den lutherske trosbekjennelse og de nye to-sidige teologiske samtaler mellom luther-kirkene og den ortodokse kirke aktualiserer spørsmålet om en norsk tverrkontakt for alle trossamfunn, sa Oslo-biskopen.

Sogneprest Sven Oppegaard, Hamarøy, som var utsending til Dar es-Salaam, foreslo i et foredrag at vi snarest mulig må få en fast katolsk-luthersk arbeidsgruppe i Nor-

ge med offisielt oppnevnte representanter for begge kirkene. Det vil gi oss mulighet til å følge med i de regelmessige luthersk-katolske samtaler og samtidig bety en ordnet kontakt med den katolske kirke, sa Oppegaard.

Den katolske kirke står utenfor fellesrådet av evangeliske trossamfunn, der frikirkene og Den norske kirke er med. Det ble under konferansen pekt på at fellesrådets oppgaver stort sett er begrenset til praktiske samarbeidsspørsmål og forholdet til samfunnet og myndighetene.

Et forslag om at rådet også skulle arbeide for en dypere forståelse mellom kirkesamfunnene, ble ikke tatt med i den endelige formålsparagraf for fellesrådet.

(Aftenposten, aftenutg. 3. april)

PRESTER INGEN SUPERMENN

Den katolske skoleelev Niels Bender Mortensen tilbrakte 14 dager i den katolske prestegård i Birkerød som del av skolens yrkespraksis.

I «Katolsk Orientering» forteller han om sitt inntrykk av prestens arbeidsdag, og konkluderer slik:

Ingen supermænd

Mit kendskab til præsteembedet er blevet betydeligt bedre nu, ligeledes mit forhold til præsten i hans menighed. Jeg har fundet ud af, at han er et menneske som os andre, der godt en gang imellem kunne trænge til større imødekommethed fra sognebørnenes side. Grunden til, at flere præster har forladt deres embede, er sikkert, at mange opfatter dem som «supermænd», der ikke har problemer som os andre.

I mit møde med bl.a. de mange ensomme fennesker er jeg blevet klar over, at kristendommen er noget værd. Men burde det ikke være os andre, der besøgte de ensomme? Vores medmenneskelighed ville befri præsten for en hel del arbejde.

REDAKSJONEN
AVSLUTTET 13. APRIL

NYE BØKER

Lohne, Eilert Jan: Kristendom og marxisme. Pax 1977.

Edvard Daniel Clarke: Reise i Norge 1799. Universitetsforlaget 1977.

Harald Hansejordet, Pål Reinholdt, Håkan Wall: Verden i skolen. Det Norske Samlaget 1978.

R. A. Moody: Tanker om livet etter livet; videre undersøkelser om hva som skjer etter døden. Oslo, Dreyer, 1978.

Focus på bøn, red. af. Thorkild Sletved. Kbh. Katolsk Forlag 1978.

Elsebet Kieler: Bodens sakramente; forsoning og fornyelse. Kbh., Katolsk Forlag 1977.

Herrens bord; Messen i den katolske kirke. 2. rev. udg. Kbh. Katolsk Forlag. 1978.

Merete Blomberg: Logik og Mystik hos Ionesco; den metafysiske dis-

kussion i Eguène Ionescos teater. Odense Universitetsforlag 1977.

Rolv Mikkel Blakar: Kontakt og konflikt; Språk og kommunikasjon i familie og samfunn. Oslo, Pax, 1978.

KAN NOEN HJELPE MEG

med å finne en hybel/leilighet med kjøkken fra 1. august. Alt av interesse, helst sentralt Oslo.

Henv. Cæcilia Ruyter
Store Presterudvn. 35
2300 Hamar
tlf. (065) 21 560 linje 301 (etter kl. 15.00)

På Veståsen katolske barnehage blir det ledig stilling som førskolelærer og som praktikant. Søknad sendes sr. Helene van der Linden innen 20. mai.

Veståsen 18
1347 Hosle

Anne-Lisa Amadou: Omkring Marcel Proust. Elleve franske romanstudier, kr. 85,—.

Peter Magnus: Lover Den Herre. Et utvalg av nordisk religiøs diktning fra middelalderen til våre dager, kr. 35,—.

Collin Murray Parkes: Sorg, kr. 54,—.

Kunst og gavebøker:

David Macauley: Katedralen bygges, kr. 58,—.

Norske Stavkirker Bd. I — Bygningshistorisk bakgrunn og utvikling, kr. 385,—.

Norske Stavkirker Bd. II — Dekor og Utstyr, kr. 335,—.

Francis Huxley: The Way of the Sacred, kr. 40,—.

J.A. de Gobineau: — The World of the Persians, kr. 40,—.

Charles Seignobos: The World of Babylon, kr. 40,—.

V. Duruy: The World of Legendary Greece, kr. 40,—.

Magnus Magnusson: The Archaeology of the Bible Lands, kr. 83,—.

Westermann/Lessing: Gott sprach zu Abraham, kr. 110,—.

Wiler/Lessing: Jesus Gottessohn, kr. 102,—.

Noen plater fra Da Camara Magna à kr. 30,—.

SM 91702: Machaud/De La Halle/ Binchois/Attaignant/Dufay.

» 91703: Musik der Shakespearezeit.

» 92111: Moderne Flötenmusik.

» 92908: Paul Hindemith: Flöte, Oboe, English Horn, Fagott.

» 90002: Britten: Folksongs, Sonette, Balladen.

» 90004: Gabriel Fauré: Lieder — Duette.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Hønefoss
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tromsø
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Trondheim
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Nyheter

DR. COGGAN UT MOT KRITIKK AV KIRKEN

Erkebiskopen av Canterbury, dr. Donald Coggan, er kommet med et skarpt angrep på «kristendom i navnet» og «dårene som står på Kirkens ytre fløy og roper «Hyklere».

Han åpnet sin kritikk i en serie fjernsynsprogrammer under titelen «Enkel tro?» som tok til i begynnelsen av mars i britisk fjernsyn program 2. I det første av syv daglige programmer beskrev dr. Coggan kirkegangen i den edvardianske og viktorianske epoke som et «status-symbol». Han fortsatte: «Jeg vil foretrekke å ha fem mennesker som går i kirke fordi de er engasjerte kristne fremfor femten personer som gjør det fordi det er comme il faut.»

Senere brukte han sterke ord mot dem som kritiserer Kirken. «Det er for mange mennesker for tiden som står på Kirkens ytre fløy og roper «hyklere», som heller burde stå innenfor og gi sitt bidrag.» Serien av syv programmer som ble avsluttet Langfredag er resultatet av en oppfordring fra erkebiskopen om sendetid i engelsk fjernsyn i forbindelse med påsken « i et forsøk på å formidle kristendom til det britiske publikum.» Det etterfølger et langt program i britisk fjernsyn i påsken ifjor med titelen «Hvem var Jesus?» som av mange ble oppfattet som et spørsmålsteget ved og en undergraving av det ortodokse syn på Kristus som Guds hellige Sønn og en fornektelse av hans legemlige oppstandelse.

(Sunday Telegraph)

BERGEN

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 21 41 10

Telegramadresse: «Kjell»

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET **VESTA** LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET **HYGEA**

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Færrehandel

NYGARDSGT. 19

Den nordiske valfart til Lourdes

17.—24. august 1978

8 dagers flyreise med full pensjon
Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, på hotel dkr. 2.200
Særpris for syge og handicappede på det ny center,
«Accueil Ste Bernadette» dkr. 1.500
Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.
Valfartspræst: Pater Niels KLÆR, S.J.
Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

VAKTMESTER SØKES

For sitt bygg i Oslo sentrum søker Oslo Katolske Bispedømme allsidig vaktmester på heltid — helst gift, men ingen betingelse. Arbeidstidens inndeling forutsettes å bli noe uregelmessig grunnet virksomhetens art. Ektefellen vil bli tilbudt husarbeid på hel eller deltid. Lønn efter avtale. Bolig kan eventuelt tilbys i huset. Skriftlig henvendelse m. ref. til Oslo Katolske Bispedømme, Postboks 8270 Hammersborg, Oslo 1.

3 000 UNDERSKRIFTER MOT NEUTRON-BOMBEN I BISPEDØMMET AACHEN.

Den katolske fredsbevegelse «Pax Christi» har samlet 3 000 underskrifter i bispedømmet Aachen mot nøytronbomben. Underskriftskampanjen vil fortsette til 13. mai, når FN's sær-generalforsamling om nedrustning begynner.

(KNA)

ARBEIDSGRUPPEN «KVINNE OG KIRKE» GRUNNLAGT I HOLLAND

Det svarer ikke til vårt samfunns virkelighet at kvinner ikke kan ordineres til prestetjeneste, uttalte Truus Hoynck van Papendrecht, talsmann for den nystiftede katolske arbeidsgruppe «Kvinne og kirke». Kirken må i større utstrekning ta i betraktning at samfunnet forandrer seg. Det vil føre til avskjed med den tradisjonelle «femnes kirke».

(KNA)

FN MED ANTI-APARTHEID-RADIO

FN har startet daglige radiosendinger rettet mot Sør-Afrika. Programmene blir sendt fra andre afrikanske land. De har som formål å fortelle det undertrykte flertallet av folket i Sør-Afrika hvilke fremskritt det internasjonale solidaritetsarbeidet gjør, samtidig som de skal forsøke å overbevise de hvite herskerne om at apartheid-systemet ikke kan overleve i lengden.

Programmene går ut på de fire språkene som brukes mest i Sør-Afrika: Engelsk, afrikaans, xhosa og sotho. De skal først og fremst inneholde daglige nyheter om internasjonale tiltak mot apartheid, men også intervjuer med representanter for frigjøringsorganisasjoner og medlemsstater i FN.

Sør-Afrika har allerede fordømt radio-programmene som «propaganda». Formannen i FN's apartheid-komité, Leslie O. Harriman, kommenterer det slik: — For det første har vi bak oss et flertalls-

OSLO

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. A

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

vedtak i FN's Generalforsamling om å starte disse sendingene. For det annet er det ikke behov for «propaganda» når det gjelder apartheid. Fakta om dette systemet taler for seg selv, og det er fakta vi sender.

(FN-fakta)

MED IKKE-VOLD SOM MÅL

I sin preken i Westminster Cathedral på St. Patricks-dagen under åpningsgudstjenesten for bønnemåned for Nord-Irland, oppfordret kardinal Hume til større forståelse for problemet ikke-vold:

«I løpet av disse 30 dager,» sa han, «ber vi ikke for løsningen av andres problem. Det er vårt problem. Nord-Irland styres på dette tidspunkt direkte fra Westminster.» Han minnet tilhørerne på de mange fryktelige sår som er påført det irske folk i årene som er gått, og antydte at ingen av oss er tilstrekkelig lydhøre for den gru, den utrygghet og de misforståelser som er blitt den splittede befolkning i Nord-Irland til del. Folk i sin alminnelighet kommer altfor lett vint til den konklusjon at her dreier det seg først og fremst om en sekterisk strid mellom katolikker og protestanter.

Med det for øyet å gi større slagkraft til fordømmelsen av vold, burde vi ikke, spurte han, «gå lengre enn til bare å ta avstand fra vold, men også gå til bunns

i de muligheter som er til stede for en realistisk anvendelse av ikke-voldsprinsippene?» Han foreslo tiltak som å «ta bestemt avstand fra enhver kontakt med de fraksjoner som tyr til vold; til aktivt å demonstrere en forsonlig holdning utad, det være seg på gater og streder, eller i hjemmene; til å gjøre konstruktive forsøk på å fjerne årsakene til urettferdighet og fortvilelse; til å ta opp til revisjon de kristne grunnprinsipper at vi alle er barn av den samme Skaper.» Han anbefalte at disse og lignende prinsipper måtte bli gransket i sin fulle dybde, og deres anvendelse bli avveiet og planlagt: «Det initiativ som til nu er tatt av et fåtall, kunne utvikle seg til en godkjent rettesnor for det store flertall. Er det urealistisk,» spurte han, «å se frem til den dag — ja, endog påskynde den — da unionister og republikanerne, katolikker og protestanter sammen inngår en høytidelig og bindende ikke-voldspakt hvor begge parter avgir det oppriktige løfte at de vil arbeide side om side for å bygge opp et rettfærdig samfunn i Nord-Irland?»

(The Tablet)

Ingen gjerningsfromhet

Karsten Isachsen.

Det virker litt komisk, at forlaget gjør sånt nummer — både på bokens omslag og på den tilsendte «vaskesedel» — av at Karsten Isachsen ikke bare er prest, men også agronom. Underforstått: en prest har ikke annet å si enn det man har hørt før. Men en agronom — det kan være «nytt og spennende»! Karsten Isachsen fortjener ikke å bli markedsført på den måten, for det han har å si er sentralt kristent. Han er komisk bare når han ønsker å være det.

«Gjester som ikke vil gå», er en samling essays og prekener, som til dels har vært trykt i dagsavisen «Vårt Land» eller fremført i radio. Når forfatteren skriver og taler, har han ofte dem i tankene, som føler seg fremmede for kirke, men som ikke har glemt «drømmen om Gud». For å få disse i tale, forsøker han å fri seg fra konvensjonene — Isachsen ble førstesidestoff i Oslo-pressen da han spilte Beatles i en konfirmantgudstjeneste i Ullern Kirke for noen år siden.

Tross hans gode vilje, er det fare for at kirkefremmede unge vil finne at Isachsen går som katten om grøten. I kapitlet om kirken og de unges seksual-liv, kritiserer han de kristnes

tendens til å gjøre temaet «unevnelig», men konklusjonen er så vag at de unge nok synes han ligner dem han kritiserer.

Teologien er klart luthersk — det kan man ikke bebreide en lutheraner. Men mon ikke den stadige kretsen om synd får de kirkefremmede til å forbli fremmede? Samlingens tittel er hentet fra en preken, og gjestene som ikke vil gå, er Isachsens synder, ubarmhjertighet og bitterhet. Prekenen slutter slik: «Gjestene i mitt hus var blitt husvarme og lommekjente. De var spennende gjester, fascinerende og fantasifulle. De var velantrukket, førte et dannet språk og hadde et godt navn i sine omgivelser. En dag ble deres lunsj bord veltet og deres velpleide fjes rammet av piskeslag. Rullegardinene føy opp og dagslys veltet inn. En ny gjest var trådt inn i rommet. På hodet hadde han en tornekrone.»

Her slutter prekenen. Frelseren er kommet, syndene er tilgitt, punktum.

Jeg undres om dette ikke er den store svakhet ved forkynnelse etter

luthersk rettroenhet. Det er ikke til-latt å antyde at gjestene — syndene — blir sendt på dør for ikke å vende tilbake. Nevnes vekst og helliggjør-else,, er det lavmælt og i forbifarten — for det kunne jo forstås som «gjernings-fromhet». Prekenene for-utsetter liksom hele tiden at tilhø- rerne ikke har gjort «troens sprang». Argumentasjonen er: du skal erkjenne at du er synder, og så skal du be om tilgivelse, og så blir du tilgitt. Hvor- dan man skal komme videre, tales det lite om.

I prekenen «Mot til avmækt» kom- mer Isachsen nær den katolske opp- fatning av Guds nådes helliggjørende virkning: «(Gud) vil jo ikke bare re- parere og lappe på overflaten. Han vil fornye oss tvers igjennom i sinn og sans, han gjør min kraft og min glede og min dag idag ny og frisk og fylt med glede og mot. Gud er ikke en halv Gud. Han er hel, og hans kjærlighet og tilgivelse er hel.» Ka- tolsk tro går videre og sier: Gud kan også gjøre mennesket helt.

A. Fjeld.

Karsten Isachsen:
Gjester som ikke vil gå;
essays og prekener.
Land og Kirke/Gyldendal 1978.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Ella McGeorge

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480